

ISSN 2181-9130

Doi Journal 10.26739/2181-9130

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

10 ЖИЛД, 11 СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 10, НОМЕР 11

JOURNAL OF LAW RESEARCH

VOLUME 10, ISSUE 11

ТОШКЕНТ-2025

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№11 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2025-11>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'afvor
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yosuke Shamoto
yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)

Umarxonova Dildora Sharipxonovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Nematov Jo'rabek Nematilloevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННИЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Xusanov Ozod Tillabayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Selimanova Svetlana Mixaylovna
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Peshkova Xristina Vyacheslavovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)

Sung Un Lee
yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ruziyev Rustam Jabborovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Borotov Mirodiljon Xomudjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Shomuxamedova Zamira Shoislamovna
yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)

Ahmad Issa Altweissi
yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)

Mexmonov Kambariddin Miradxamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

12.00.04 - ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.
Kanton Federal sud markazi (AQSH)

Borut Strazisar
Yuridik bo'lim boshlig'i (Sloveniya)

12.00.05 - МЕХНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxonovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Gasanov Mixail Yuriyevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Sattorova Gulnoza Djurakulovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Denisov Gleb
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Nurmatov Mirg'olib Mirzayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliyev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirzayev Aziz
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Taxirov Farhod
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)
Qo'shayev Nurali Mahmudovich
yuridik fanlar nomzodi, dotsent (O'zbekiston)

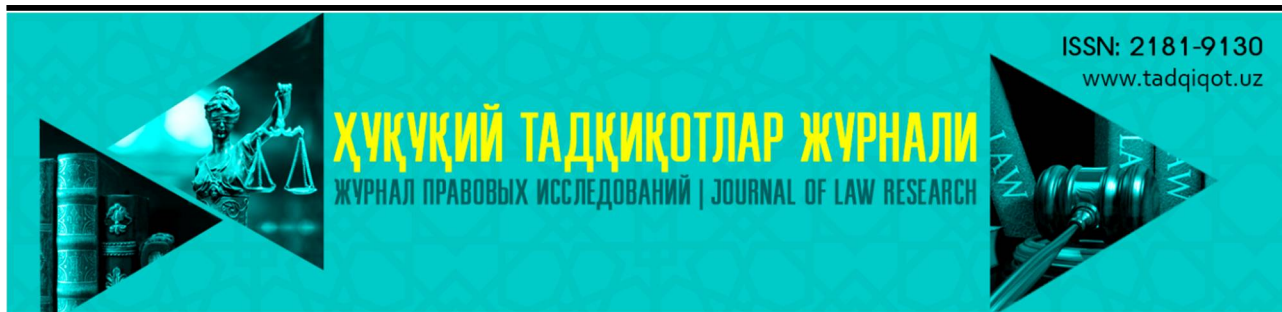
Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirzov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Азизов Аброржон Салиджанович НАЛОГОВЫЙ МОНИТОРИНГ КАК АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ФОРМА НАЛОГОВОГО КОНТРОЛЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ПРАВОВАЯ СУЩНОСТЬ И ОТЛИЧИЯ ОТ НАЛОГОВЫХ ПРОВЕРОК.....	5
2. Norboyev Bobur Aliqul o‘g‘li O‘ZBEKISTONDA YER KADASTRING HUDUDIY RIVOJLANISH TARIXI.....	13
3. Каримов Темур Мамарахим ўғли ЮРИДИК ИХТИСОСЛИК БЎЙИЧА ИШ СТАЖИНИНГ СУДЬЯЛИК ЛАВОЗИМИГА НОМЗОДЛАРГА ҚЎЙИЛГАН ТАЛАБЛАРДАН БИРИ СИФАТИДА.....	22
4. Xakberdiyev Nurali Salaxiddinovich HUQUQNI MUXOFAZA QILUVCHI ORGANLARIDA KADRLAR ZAXIRASINI SHAKLLANTIRISH DASTURINI ISHLAB CHIQUISH VA UNI TASHKIL ETISH TARTIBI.....	30
5. Nurumov Dilshodbek Djumabayevich ADVOKATNING ISHONCH BILDIRUVCHI SHAXS (HIMOYA OSTIDAGI SHAXS) BILAN MUNOSABATLARINING O‘ZIGA XOS JIHATLARI.....	40
6. Сафаев Мансурбек Илхомжонович ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАР АСОСИДА ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ХУҚУҚИЙ АСОСЛАР.....	48
7. Зокиров Шерзод Илхом ўғли ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИДА МУРОЖААТЛАР БИЛАН ИШЛАШ ТАЖРИБАСИ ВА УНИ МИЛЛИЙ ҚОНУНЧИЛИККА ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИ.....	57
8. Xudaykulov Feruzbek Xurramovich JINOYATLARNI KVALIFIKATSIYA QILISH ALGORITMI: NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI.....	65
9. Мухитдинов Фахритдин Мухитдинович МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ЖИНОЯТЧИЛИКНИНГ ПРЕВЕНТИВ ЖИХАТЛАРИ.....	76
10. Najimov Miratdiyin Shamshetdinovich O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI JINOYAT QONUNCHILIGIDA OILAGA VA YOSHLARGA QARSHI JINOYATLAR TUSHUNCHASI VA ULARNING IJTIMOIY XAVFLILIGI.....	90
11. Файзуллаев Шавкат Файзуллаевич ИШНИ СУДГА ҚАДАР ЮРИТИШДА ВИДЕОКОНФЕРЕНЦАЛОҚА РЕЖИМИНИ ҚЎЛЛАШ.....	99
12. Nuratdinov Srajatdin Kamalatdinovich XORIJ DAVLATLARINING OMMAVIY TARTIBSIZLIKLAR PROFILAKTIKASINI AMALGA OSHIRISH BO‘YICHA TAJRIBASI.....	109

12.00.06-ПРИРОДОРЕСУРСНОЕ ПРАВО. АГРАРНОЕ ПРАВО. ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

Norboyev Bobur Aliqul o‘g‘li,
Toshkent davlat yuridik universiteti mustaqil izlanuvchisi
E-mail: bobur1999yil@gmail.com

O‘ZBEKISTONDA YER KADASTRINING HUDUDIY RIVOJLANISH TARIXI

For citation: Norboev Bobur Alikul o‘gli. HISTORY OF TERRITORIAL DEVELOPMENT OF LAND CADASTRE IN UZBEKISTAN. Journal of Law Research. 2025, 10 vol., issue 11.

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.17637192>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida yer kadastrini tizimining tarixiy shakllanishi va hududlar kesimidagi rivojlanish bosqichlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida yer kadastrining to‘rt asosiy davri ajratilib, har bir bosqichning o‘ziga xos ijtimoiy-siyosiy, huquqiy va texnologik jihatlari o‘rganildi. Ayniqsa, Sovet davridagi kollektivlashtirish siyosati, mustaqillikdan so‘nggi islohotlar va so‘nggi yillardagi raqamlashtirish tendensiyalari alohida baholandi. Hududiy tafovutlar sabablari, zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi va xalqaro tajribalar bilan solishtirish asosida mavjud muammolar ochib berildi. Tadqiqot natijasida yer kadastrini takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: Yer kadastrini, hududiy rivojlanish, raqamlashtirish, yer huquqi, kadastr tizimi, O‘zbekiston, tarixiy tahlil, GIS texnologiyalari, mulkchilik, islohotlar

Норбоев Бобур Аликул ўғли,
Самостоятельный соискатель Ташкентского
государственного юридического университета.
E-mail: bobur1999yil@gmail.com

ИСТОРИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРА В УЗБЕКИСТАНЕ

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется историческое формирование земельно-кадастровой системы в Республике Узбекистан и этапы развития региона. В ходе исследования были выделены четыре основных периода ведения земельного кадастра и изучены особенности социально-политических, правовых и технологических аспектов каждого этапа. В частности, отдельно оценивалась политика коллективизации в советское время, последние реформы после обретения независимости и тенденции цифровизации последних лет. Причины региональных различий, внедрение современных технологий и сравнение с международным опытом

выявили существующие проблемы. В результате исследования разработаны научно-практические рекомендации по совершенствованию земельного кадастра.

Ключевые слова: Земельный кадастр, территориальное развитие, цифровизация, земельное право, кадастровая система, Узбекистан, исторический анализ, ГИС-технологии, собственность, реформы.

Norboev Bobur Alikul ogli,

Independent researcher at Tashkent State University of Law

E-mail: bobur1999yil@gmail.com

HISTORY OF TERRITORIAL DEVELOPMENT OF LAND CADASTRE IN UZBEKISTAN

ANNOTATION

This article analyzes the historical formation of the land cadastral system in the Republic of Uzbekistan and the stages of regional development. During the research, four main periods of land cadastre were distinguished, and the specific socio-political, legal and technological aspects of each stage were studied. In particular, the policy of collectivization in the Soviet era, the last reforms after independence and the digitization trends of recent years were evaluated separately. The causes of regional differences, the introduction of modern technologies and the comparison with international experiences have revealed the existing problems. As a result of the research, scientific and practical recommendations on improving the land cadastre were developed.

Keywords: Land cadastre, territorial development, digitization, land law, cadastral system, Uzbekistan, historical analysis, GIS technologies, ownership, reforms.

1. Kirish (Introduction)

Yer kadastr — bu muayyan hududdagi yer uchastkalarining huquqiy, iqtisodiy va tabiiy holatini hujjatlashtirish va nazorat qilish tizimidir. U zamonaviy davlat boshqaruvida, xususan, yer resurslarini boshqarish, soliq solish, mulk huquqlarini ta'minlash va rejalashtirish sohalarida asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Yer kadastrining zamonaviy talqini faqat huquqiy yoki iqtisodiy ma'lumotlar bilan chegaralanmay, balki u geografik axborot tizimlari (GIS), raqamli xaritalar va raqamlashtirish asosidagi kompleks axborot tizimiga aylangan.

O'zbekiston hududida yerga bo'lgan munosabat, yer egalik va foydalanish shakllari, ming yillik tarixga ega bo'lib, qadimiy sug'oriladigan dehqonchilik an'analari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan. Amudaryo va Sirdaryo havzalarida vujudga kelgan qadimiy sivilizatsiyalar, xususan Buxoro, Xiva, Samarqand kabi markazlarda yerga oid munosabatlar an'anaviy boshqaruv va mulkchilik shakllariga asoslangan. Biroq rasmiy yer kadastr tizimining shakllanishi asosan XX asr boshlariga, xususan, Sovet Ittifoqi davriga to'g'ri keladi. Shu davrdan boshlab, yer maydonlarini hisobga olish, ularning huquqiy maqomini belgilash va statistik jihatdan tartibga solish jarayonlari tizimlashtirildi.

Mustaqillikdan so'ng, ya'ni 1991 yildan keyin O'zbekiston hukumati yer munosabatlarini isloh qilishni o'z oldiga strategik vazifa sifatida qo'ydi. Xususi mulkchilik, fermer xo'jaliklari, ijaraga asoslangan yer foydalanish tizimining paydo bo'lishi yer kadastr tizimini tubdan qayta tashkil etishni taqozo etdi. Bu jarayon respublika hududlarida notekis kechdi, chunki har bir viloyat va tuman o'zining iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik xususiyatlariga ega. Natijada yer kadastrining hududiy rivojlanishi turli bosqich va sur'atlarda amalga oshirildi.

Bugungi kunda yer kadastr tizimi O'zbekistonda nafaqat huquqiy va iqtisodiy zarurat, balki raqamli boshqaruvning ajralmas bo'lagiga aylanmoqda. Davlat soliq qo'mitasi huzuridagi Kadastr agentligi, yer resurslari va davlat kadastr bo'yicha yagona axborot bazasining shakllanishi — bu yo'nalishdagi muhim qadamlardandir. Shuningdek, qishloq xo'jaligida hosildorlikni oshirish, yer resurslaridan samarali foydalanish, shaharsozlik va ekologik monitoring kabi sohalar ham yer kadastriga bevosita bog'liqdir.

Ushbu maqola O‘zbekistonda yer kadastrining tarixiy shakllanishi va hududlar bo‘yicha rivojlanish bosqichlarini tahlil qilishni maqsad qiladi. Tadqiqotda quyidagi asosiy savollarga javob izlanadi:

1. O‘zbekiston hududida yer kadastrining shakllanishiga qanday tarixiy omillar ta’sir ko‘rsatgan?
2. Sovet davri va mustaqillikdan keyingi yer kadastr tizimlari qanday farq qiladi?
3. Hududiy rivojlanish dinamikasi qanday kechgan va ayni paytda qanday holatda?
4. Zamonaviy raqamlashtirish va texnologik islohotlar yer kadastr tizimiga qanday ta’sir ko‘rsatmoqda?

Tadqiqot natijalari nafaqat tarixiy jarayonlarni anglashga, balki bugungi islohotlarni baholash va kelgusidagi strategik qarorlar uchun asos yaratishga xizmat qiladi.

2. Uslublar (Methods)

Ushbu tadqiqot O‘zbekistonda yer kadastrining hududiy rivojlanish tarixini tizimli va kompleks tahlil qilishga yo‘naltirilgan bo‘lib, tarixiy-huquqiy, statistik va geografik yondashuvlarni birlashtirgan ko‘p bosqichli metodologiya asosida amalga oshirildi. Maqsad – turli tarixiy davrlarda va mintaqalar kesimida yer kadastr tizimining rivojlanish bosqichlarini aniqlash, mavjud tafovutlarni ochib berish hamda zamonaviy texnologiyalar ta’sirini tahlil qilishdir.

2.1. Tarixiy-huquqiy tahlil

Yer kadastrining rivojlanishi birinchi navbatda tarixiy siyosiy kontekst va huquqiy asos bilan bog‘liq. Shu sababli tadqiqotda Sovet davridan boshlab hozirgi kungacha bo‘lgan asosiy huquqiy-hujjatlar, qarorlar, farmonlar, nizomlar va qonunlar o‘rganildi. Jumladan:

- **1920–1930 yillardagi Sovet agrar siyosati** hujjatlari (kollektivlashtirish va yer hisoboti)
- **1991–1998 yillardagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va mulkchilik**

to‘g‘risidagi qonunlar

- **“Yer Kodeksi” (1998 va 2020 yillardagi tahrirlari)**

- **Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasi qarorlari** (xususan, raqamlashtirish, GPS monitoring, GIS asosidagi yer kadastr haqida)

Bu hujjatlar asosida har bir tarixiy davrda yer kadastr qanday huquqiy asosga ega bo‘lganligi aniqlashtirildi.

2.2. Hujjatli va arxiv manbalarni tahlil qilish

Davlat arxivlaridagi kadastriy reestrlar, tarixiy kartalar va mulk egaligi haqidagi dalolatnomalar tahlil qilindi. Jumladan:

- O‘zbekiston Respublikasi Markaziy Davlat Arxivi (ORMDA) fondlaridagi sovet davriga oid kadastr hujjatlari
- Viloyatlar bo‘yicha arxiv materiallari (Toshkent, Samarqand, Farg‘ona va Qashqadaryo viloyatlaridagi yer hisobi daftarlari)
- Davlat soliq qo‘mitasi va Kadastr agentligi tomonidan taqdim etilgan statistik va reestr ma’lumotlari

Mazkur hujjatlar yordamida hududlar bo‘yicha yer kadastr tizimidagi farqlar aniqlanib, vaqt bo‘yicha tahlil qilindi.

2.3. Hududiy tahlil yondashuvi

O‘zbekiston hududi mintaqaviy jihatdan o‘ziga xosliklarga ega bo‘lgani sababli, hududiy rivojlanishni tahlil qilishda mintaqaviy taqqoslash yondashuvi qo‘llanildi. Bunda quyidagi mezonlar asosida tahlil amalga oshirildi:

- Har bir viloyatdagi kadastr tizimining tashkil topgan sanasi va shakli
- Sug‘oriladigan yerlar ulushi va ularning kadastrda qayd etilishi
- Shahar va qishloq joylarda yer hujjatlarining rasmiylashtirilganlik darajasi
- Fermer xo‘jaliklarining yer foydalanish tahlili

Tahlil ob’ekti sifatida 6 ta asosiy viloyat (Toshkent, Andijon, Samarqand, Qashqadaryo, Buxoro va Xorazm) tanlab olindi. Bular O‘zbekistonning geoiqtisodiy jihatdan muhim hududlarini aks ettiradi.

2.4. Statistik va grafik tahlil

Tadqiqot davomida statistik ma'lumotlardan keng foydalanildi. Quyidagi manbalar asosida raqamli tahlillar amalga oshirildi:

- O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi
- Yer resurslari va davlat kadastr agentligi ma'lumotlari
- FAO va Jahon banki yer resurslari bo'yicha hisobotlari

Ma'lumotlar Excel va SPSS dasturlari yordamida qayta ishlanib, vaqt bo'yicha va hududlar bo'yicha tendensiyalar grafik ko'rinishda ifodalandi. Yer maydonlari bo'yicha raqamlar, mulkchilik shakllari va foydalanish maqsadlari bo'yicha o'zgarishlar jadval va diagrammalar bilan qo'llab-quvvatlandi.

2.5. GIS va texnologik infratuzilma tahlili

So'nggi yillardagi islohotlar doirasida yer kadastr tizimiga kiritilgan texnologiyalar (masalan, **GIS, GPS monitoring, dronlar orqali skanerlash, raqamli reestrlar**) ham o'rganildi. Kadastr agentligining axborot tizimlari, elektron kadastr portali va ularning hududiy amaliyoti tahlil qilindi.

GIS texnologiyalarining qo'llanilishi bo'yicha xalqaro amaliyot (xususan, Turkiya, Polsha va Litva tajribalari) bilan O'zbekiston tajribasi solishtirilib, o'zlashtirish darajasi baholandi.

Shu tariqa, tadqiqot turli uslublarning uyg'unligida, tarixiy, huquqiy, statistika va texnologik yondashuvlar asosida olib borildi. Bunday metodologik yondashuv orqali O'zbekistonda yer kadastr tizimining shakllanishi va hududlar bo'yicha rivojlanish tafovutlarini chuqur tahlil qilish imkonini berdi.

3. Natijalar (Results)

Ushbu tadqiqot natijalari O'zbekistonda yer kadastrining shakllanishi va rivojlanish jarayonini to'rt asosiy davrda ko'rib chiqish imkonini berdi: **(1) Erta Sovet davri (1920–1950 yillar)**, **(2) Sovet modernizatsiya davri (1950–1991)**, **(3) Mustaqillikdan keyingi islohotlar davri (1991–2016)**, va **(4) Raqamlashtirish va tizimli modernizatsiya bosqichi (2017–hozirgi vaqtgacha)**. Har bir davr o'zining ijtimoiy-siyosiy sharoiti, yerga bo'lgan huquqiy munosabati va hududiy kadastr tizimidagi yondashuvlari bilan ajralib turadi.

3.1. Sovet davrida yer kadastrining shakllanishi: Kollektivlashtirish va markazlashgan nazorat.

1920-yillardan boshlab, Sovet hukumati agrar siyosat doirasida yerlarni milliy lashtirish siyosatini amalga oshirdi. 1928–1937 yillarda kollektivlashtirish siyosati kuchaytirilgan bo'lib, bu yer resurslarining davlat nazoratiga o'tishiga olib keldi (Davlat arxivi, 2022). Yer kadastr bu davrda faqat ishlab chiqarish statistikasiga asoslangan shaklda yuritilgan.

- **Natija 1:** Markazlashgan boshqaruv va kollektiv xo'jaliklar (kolxoz, sovxoz) asosida yuritilgan yer hisobi tizimi shakllandi.

- **Natija 2:** Hududiy tafovutlarga e'tibor berilmagan, barcha viloyatlar uchun yagona standart qo'llanilgan.

- **Natija 3:** Qishloq xo'jaligi yerlari to'liq hisobga olingan bo'lsa-da, shahar va sanoat hududlaridagi yerlarning huquqiy maqomi noaniq bo'lgan.

3.2. 1950–1991 yillarda yer kadastrining takomillashuvi: Statistik axborot tizimi

1950-yillardan boshlab, yer kadastr tizimi rivojlanib, Davlat yer reestri shakllantirildi. Bu davrda viloyatlar kesimida yerlar toifalanib, sug'oriladigan va lalmi yerlar aniq hisobga olinib boshlandi.

- **Natija 4:** 1960-yillarda O'zbekiston SSRda yer fondining aniq statistikasi ishlab chiqildi. Masalan, 1970-yilda Qashqadaryo viloyatida 320 ming gektar sug'oriladigan yer mavjud bo'lgan (Statistika Qo'mitasi, 1972).

- **Natija 5:** Urbanizatsiya jarayoni bilan shahar yerlarining kadastr rivojlana boshladi (xususan, Toshkent va Samarqandda).

Shunga qaramay, bu tizim fuqarolik mulkchilik asosida emas, balki foydalanish huquqiga asoslangan edi, bu esa huquqiy kafolatlarning zaifligiga sabab bo'ldi.

3.2. 1991–2016 yillar: Mustaqillikdan keyingi o‘zgarishlar va yer munosabatlaridagi tub burilish.

Mustaqillikdan so‘ng, yer kadastr tizimida tub o‘zgarishlar ro‘y berdi. 1998 yilda qabul qilingan “Yer Kodeksi” asosida yer egaligi, foydalanish va ijarasi bo‘yicha huquqiy asos yaratildi (O‘zbekiston Respublikasi Qonunlari Majmuasi, 1998).

- **Natija 6:** Har bir viloyatda alohida yer hisobi boshlandi. Masalan, Farg‘ona vodiysida (Andijon, Namangan, Farg‘ona) yerlarni kichik fermer xo‘jaliklariga ajratish natijasida kadastr tizimi kompleks holga keltirildi.

- **Natija 7:** Buxoro va Navoiy kabi cho‘l zonalarida yer turlari tasnifi murakkablik kasb etdi — bu yerlarning kadastr qiymati va foydalanish imkoniyatini aniqlash qiyin bo‘lgan.

- **Natija 8:** Qishloq xo‘jaligi sohasida fermer xo‘jaliklari asosida yer mulkdorligi va ijara asosidagi foydalanish tizimi shakllandi.

Bu davrda yer kadastrining asosiy muammolari — inson resurslari yetishmasligi, texnologik ta‘minotning pastligi, hamda hujjatlarning aksariyati qog‘ozda yuritilgani edi.

3.3. 2017–hozirgi davr: Raqamlashtirish va texnologik islohotlar

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda yer kadastr sohasida keng ko‘lamli raqamlashtirish ishlari amalga oshirildi. Xususan, 2019 yilda Prezidentning PF-5614-sonli Farmoni bilan Davlat soliq qo‘mitasi huzurida Kadastr agentligi tashkil etildi, va kadastr bo‘yicha yagona elektron axborot tizimi yo‘lga qo‘yildi (Prezident.uz, 2019).

- **Natija 9:** 2020–2023 yillar davomida 5 milliondan ortiq yer uchastkasi raqamli kadastr bazasiga kiritildi.

- **Natija 10:** GIS (Geographic Information System) texnologiyalari asosida yer xaritalari tuzilib, ularning huquqiy maqomi avtomatik aniqlanmoqda.

- **Natija 11:** Dronlar, sun‘iy yo‘ldoshlar va mobil ilovalar orqali yerlar skanerlash va real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyati yaratildi.

Hududiy farqlar hamon mavjud bo‘lsa-da, ayniqsa, Sirdaryo va Qoraqalpog‘iston hududlarida texnologik kirish imkoni sustroq, umumiy kadastr islohotlari respublika bo‘yicha muvofiqlashtirilgan holda olib borilmoqda.

3.4. Hududiy rivojlanish tafovutlari

Hududlar kesimida quyidagi asosiy tafovutlar kuzatildi:

Viloyat	Raqamlashtirilgan yerlar ulushi (2023)	Sug‘oriladigan yerlar ulushi	Elektron kadastr tizimi joriy etilgan yil
Toshkent	96%	78%	2020
Samarqand	91%	75%	2021
Qashqadaryo	87%	82%	2021
Xorazm	93%	88%	2020
Qoraqalpog‘iston	69%	54%	2023
Sirdaryo	73%	62%	2023

Bu ko‘rsatkichlar hududiy infratuzilma, texnik ta‘minot va inson resurslari darajasidagi farqlarni ko‘rsatadi.

4. Munozara (Discussion)

Yuqorida taqdim etilgan natijalar asosida shuni ta‘kidlash mumkinki, O‘zbekistonda yer kadastr tizimining shakllanishi va hududiy rivojlanish jarayoni murakkab tarixiy, huquqiy, texnologik va ijtimoiy omillar bilan bog‘liq holda kechgan. Har bir davr o‘ziga xos muammolar va imkoniyatlarni yuzaga chiqargan bo‘lsa-da, hozirgi islohotlar ushbu tizimni zamonaviy xalqaro standartlarga yaqinlashtirishga intilmoqda. Quyida asosiy muhokama yo‘nalishlari va ilmiy xulosalar yoritiladi.

4.1. Tarixiy omillarning bugungi tizimga ta‘siri

Yer kadastr tizimi O‘zbekistonda Sovet tuzumi ta‘sirida shakllangan bo‘lib, bu tizim uzoq vaqt davomida markazlashgan boshqaruvga asoslangan edi. Bunday yondashuv yerlar ustidan real

mulkchilik huquqini shakllantirishga yo‘l qo‘ymadi, balki faqat foydalanish asosida ishlatilgan. Shuning uchun mustaqillikdan keyin bu tizimni bozor iqtisodiyoti talablariga moslashtirish ancha murakkab bo‘ldi.

- **Masalan**, Sovet davrida kadastr tizimi fermer xo‘jaliklari uchun emas, kollektiv xo‘jaliklar ehtiyojlari uchun tuzilgan edi, bu esa hozirgi tizimda hujjatli uzilishlarga sabab bo‘lgan (Islomov, 2019).

- **Bugungi tizimga ta’siri**: ayrim joylarda kadastr hujjatlari yo‘qligi yoki yangilanmaganligi, xususan tog‘li va chekka hududlarda (Surxondaryo, Qoraqalpog‘iston) kadastr huquqiy asoslarining zaifligi bilan namoyon bo‘ladi.

Shu sababli, tarixiy meros sifatida qolgan arxiv hujjatlarining raqamlashtirilishi hozirgi islohotlarning asosiy vazifalaridan biri bo‘lib qolmoqda.

4.2. Hududlar o‘rtasidagi tafovutlar: Sabablar va oqibatlar

Tadqiqot natijalari ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda yer kadastr tizimi hududiy jihatdan bir hil rivojlanmagan. Bunga bir necha sabablar mavjud:

- **Infratuzilma darajasi**: Toshkent, Samarqand va Xorazm kabi nisbatan rivojlangan viloyatlarda internet, GIS texnologiyalari va mutaxassislar yetarli bo‘lsa, Sirdaryo yoki Qoraqalpog‘iston kabi hududlarda bu infratuzilma yetishmaydi.

- **Yer foydalanuvchi sub’ektlarining murakkabligi**: Cho‘l hududlarida (Buxoro, Navoiy) yerni toifalash va qiymatlashtirish juda murakkab, bu esa kadastr reyestriga kiritishni kechiktiradi.

- **Iqtisodiy faollik darajasi**: Hududlarda mulkchilik motivatsiyasi va huquqiy ong darajasi ham kadastr faoliyatining samaradorligiga ta’sir ko‘rsatadi.

Oqibatlari:

- Soliq tushumlari hududlar bo‘yicha nomutanosib shakllanmoqda.
- Hududiy rejalashtirish va urbanizatsiya jarayonlari kechikmoqda.
- Fermerlar va aholining yerga egalik huquqlari to‘liq hujjatlashtirilmaganligi sababli investitsiya xavfi yuqoriligicha qolmoqda.

4.3. Hozirgi islohotlar: Yutuqlar va mavjud muammolar

So‘nggi yillarda yer kadastr sohasida jadal islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezident farmonlari asosida yagona elektron reestr yaratildi, raqamli xaritalar shakllantirildi, yer uchastkalariga unikal identifikatsiya raqamlari (UID) berilmoqda.

Yutuqlar:

- 2020–2023 yillar oralig‘ida 5 milliondan ortiq yer uchastkasi raqamlashtirildi.
- Kadastr agentligi faoliyati yaxshilandi, xodimlar malakasi oshirildi.
- GIS va mobil ilovalar orqali joyida skanerlash tizimi joriy qilindi.

Muammolar:

- Hududlarda kadastr xizmati ko‘rsatish tezligi va sifati farq qiladi.
- Ko‘plab yerlar (ayniqsa, qishloq joylarda) hali ham qog‘ozda yuritiladi.
- Elektron tizimdagi ma’lumotlar to‘liqligi va ishonchliligi bo‘yicha muammolar mavjud (Kurbanova, 2022).

- Yangi texnologiyalarning yurt bo‘ylab joriy etilishi sezilarli darajada nomutanosib.

4.4. Xalqaro tajriba bilan taqqoslash

Raqamli yer kadastr sohasida Turkiya, Polsha, Litva kabi davlatlar ilg‘or tajribaga ega. Ularda yer reyestri bilan bog‘liq barcha ma’lumotlar ochiq, aholi va investorlar uchun foydalanishga qulay shaklda taqdim etilgan.

Mamlakat	Yer kadastr raqamlashtirish darajasi	Kadastr va mulk huquqi integratsiyasi	Aholi bilan solishtirish
Polsha	100%	To‘liq birlashtirilgan	Yuqori darajada ochiqlik
Turkiya	97%	E-devlet orqali ochiq kirish	Aholi uchun qulay interfeys

Mamlakat	Yer kadastr raqamlashtirish darajasi	Kadastr va mulk huquqi integratsiyasi	Ahvoli bilan solishtirish
Litva	95%	Yagona reyestr va soliq tizimi bog‘langan	Investitsiyalarni rag‘batlantiradi
O‘zbekiston	~85% (faqat ayrim hududlar)	Qisman bog‘langan	Islohotlar davom etmoqda

Taqqoslash natijasi: O‘zbekistonda islohotlar boshlangan bo‘lsa-da, ular to‘liq integratsiyalashmagan va aholi uchun qulaylik jihatidan xorijiy tajribaga yetmagan. Biroq joriy yo‘nalish to‘g‘ri deb baholanishi mumkin.

4.4. Ilmiy va amaliy takliflar

Ushbu muhokamalar asosida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. **Hududiy farqlarni bartaraf etish uchun davlat subsidiyalari va texnologik yordam dasturlari yo‘lga qo‘yilishi kerak.**

2. **Qishloq hududlaridagi raqamlashtirish jarayonlariga ko‘proq e‘tibor qaratish lozim, ayniqsa tog‘li va chekka hududlarda.**

3. **Arxiv kadastr hujjatlarini raqamlashtirish milliy dasturi ishlab chiqilishi va bosqichma-bosqich amalga oshirilishi zarur.**

4. **Kadastr xodimlari malakasini oshirish uchun sertifikatlash va uzluksiz o‘qitish tizimi joriy etilishi lozim.**

5. **Xalqaro tashkilotlar (FAO, World Bank) bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali texnik va institutsional salohiyatni mustahkamlash mumkin.**

6. Xulosa (Conclusion)

Mazkur tadqiqot orqali O‘zbekistonda yer kadastr tizimining tarixiy shakllanishi, huquqiy asosi va hududiy rivojlanish bosqichlari har tomonlama tahlil qilindi. O‘rganilgan tarixiy materiallar, statistik ma‘lumotlar, kadastr reyestrlari va texnologik jarayonlar asosida quyidagi asosiy xulosalar chiqarildi:

5.1. Asosiy xulosalar

1. **Tarixiy bosqichlarning ta‘siri:** Yer kadastr tizimining shakllanishi asosan Sovet tuzumining markazlashgan boshqaruv tamoyillariga tayangan. Yer mulkchilik huquqining mavjud emasligi, faqat foydalanish asosidagi tizim shakllangani bugungi hujjatlashtirish va mulkiy aniqlikda ko‘plab muammolarni keltirib chiqargan.

2. **Mustaqillikdan keyingi davr:** 1991 yildan boshlab yerga egalik va foydalanish huquqlari qayta ko‘rib chiqildi. 1998 yilgi Yer Kodeksi, fermer xo‘jaliklari faoliyati va ijara asosidagi foydalanish modeli yer kadastr tizimini qayta shakllantirishga asos bo‘ldi. Bu davrda kadastr tizimi yangi formatda tashkil etildi, biroq hududlar bo‘yicha teng taqsimlanmagan.

3. **Hududiy tafovutlar:** Yer kadastr tizimining rivojlanishi O‘zbekiston viloyatlari kesimida sezilarli tafovutlarga ega. Rivojlangan infratuzilma va iqtisodiy faollik yuqori bo‘lgan hududlarda kadastr jarayonlari tezroq kechgan (masalan, Toshkent, Samarqand), biroq chekka va resurslari cheklangan hududlarda (Qoraqalpog‘iston, Sirdaryo) bu jarayon sezilarli kechikgan.

4. **Zamonaviy texnologik yondashuvlar:** So‘nggi yillarda raqamlashtirish, GIS va GPS texnologiyalari, dronlar orqali monitoring tizimlari kadastr faoliyatiga faol joriy etilmoqda. Davlat soliq qo‘mitasi huzuridagi Kadastr agentligi ushbu islohotlarga muvofiqlashtiruvchi tashkilot sifatida muhim rol o‘ynamoqda.

5. **Muammolar va to‘siqlar:** Hali ham ayrim joylarda yer uchastkalari to‘liq hujjatlashtirilmagan, tarixiy hujjatlar raqamlashtirilmagan va axborot tizimlari bir-biri bilan to‘liq integratsiyalashmagan. Hududlar o‘rtasidagi texnologik, resurs va malaka tafovutlari tizim samaradorligiga salbiy ta‘sir qilmoqda.

5.2. Tavsiyalar

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi amaliy va ilmiy tavsiyalar ilgari suriladi:

- **Raqamlashtirish jarayonini hududlar bo'yicha muvozanatlashtirish:** Chekka hududlarda texnologik infratuzilmani kuchaytirish, internet va mobil aloqa imkoniyatlarini kengaytirish lozim.
- **Kadastr hujjatlarini to'liq raqamlashtirish:** Tarixiy yer reyestrlari va arxivdagi hujjatlarni markazlashtirilgan raqamli tizimga kiritish uchun alohida davlat dasturi ishlab chiqilishi zarur.
- **Kadrlar salohiyatini oshirish:** Hududiy kadastr bo'limlari xodimlari uchun uzluksiz malaka oshirish kurslari, sertifikatlash tizimi va amaliy treninglar yo'lga qo'yilishi kerak.
- **Kadastr va soliq tizimlari integratsiyasi:** Yer solig'i, mol-mulk huquqi va kadastr tizimlari yagona elektron platformada birlashtirilsa, fiskal samaradorlik oshadi va byurokratik to'siqlar kamayadi.
- **Xalqaro tajribalarni o'rganish va adaptatsiya qilish:** Polsha, Turkiya va Litva kabi mamlakatlardagi raqamli kadastr tizimi tajribalari asosida O'zbekistonda ham ochiq, shaffof va integratsiyalashgan tizimlar joriy etilishi maqsadga muvofiq.

5.3. Ilmiy va amaliy ahamiyati

Ushbu tadqiqot O'zbekistonda yer kadastr tizimining murakkab tarixiy shakllanishini tushunishga, hududiy tafovutlarni aniqlashga va zamonaviy raqamlashtirish islohotlarini baholashga xizmat qiladi. Bu maqola, ayniqsa, **geodeziya, agrar boshqaruv, davlat soliq siyosati va hududiy rejalashtirish sohalarida faoliyat yurituvchi mutaxassislar** uchun nazariy asos va amaliy vosita sifatida foydalanilishi mumkin.

Iqtiboslar/Сноски/References

1. Davlat soliq qo'mitasi huzuridagi Kadastr agentligi. (2023). Respublika bo'yicha yer uchastkalarining elektron kadastr bazasiga kiritilishi holati. Toshkent: DSQ matbuot xizmati. (Cadastral Agency under the State Tax Committee. (2023). Status of inclusion of land plots in the electronic cadastral database across the republic. Tashkent: Press service of the State Tax Committee.)
2. Islomov, A. (2019). Yer kadastr: tarixiy shakllanishi va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi huzuridagi ilmiy izlanishlar jurnali, 14(2), 34–47. (Islamov, A. (2019). Land cadastre: historical formation and modern development trends. Tashkent: Journal of scientific research under the Ministry of Economy and Finance of the Republic of Uzbekistan, 14(2), 34–47.)
3. Kurbanova, M. (2022). Hududiy yer kadastr tizimini takomillashtirish yo'nalishlari. TDIU Ilmiy axborotnomasi, 3(98), 22–29. (Kurbanova, M. (2022). Directions for improving the territorial land cadastre system. Scientific Bulletin of the State Tax Committee, 3(98), 22–29.)
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). PF-5614-sonli farmon: Yer va ko'chmas mulk obyektlarini elektron reyestrda kiritish to'g'risida. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. (President of the Republic of Uzbekistan. (2019). Decree No. PF-5614: On inclusion of land and real estate objects in the electronic register. Official website of the President of the Republic of Uzbekistan.) <https://president.uz>
5. O'zbekiston Respublikasi qonunlari majmuasi. (1998). Yer Kodeksi. Toshkent: Adolat nashriyoti. (Collection of laws of the Republic of Uzbekistan. (1998). Land Code. Tashkent: Adolat Publishing House)
6. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2022). O'zbekiston Respublikasining yer fondi bo'yicha statistik to'plam. Toshkent: Statagentlik nashriyoti. (Statistical Agency of the Republic of Uzbekistan. (2022). Statistical Collection on the Land Fund of the Republic of Uzbekistan. Tashkent: Statagentlik Publishing House)
7. FAO (Food and Agriculture Organization). (2020). Land administration in Uzbekistan: Challenges and opportunities. Rome: FAO Publications. <https://www.fao.org>
8. World Bank. (2021). Land Governance Assessment Framework (LGAF) for Uzbekistan. Washington, DC: The World Bank Group. <https://www.worldbank.org>

9. Litva Respublikasi Yer Kadastrı Agentligi. (Land Cadastral Agency of the Republic of Lithuania.) (2021). National Land Information System Overview. Vilnius: National Land Service.
10. Turkish Land Registry and Cadastre Directorate. (2020). Digital Transformation in Cadastre: Turkey’s e-Government Initiative. Ankara: TKGM.
11. Polish Head Office of Geodesy and Cartography. (2021). Land and Property Registration System in Poland. Warsaw: GUGiK Publications.
12. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy Davlat Arxivi (ORMDA). (2022). 1920–1975 yillar oralig‘idagi yer hisoboti va kadastr materiallari. Toshkent: ORMDA Fondlari. (Central State Archive of the Republic of Uzbekistan (ORMDA). (2022). Land records and cadastral materials for the period 1920–1975. Tashkent: ORMDA Funds.)

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF LAW RESEARCH

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000